

ELS PAPERS DEL GAP

RENDA GARANTIDA CIUTADANA

Iniciativa Legislativa Popular

www.rendagarantidaciutadana.net

Rescatem les persones!

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

Xavier Montagut

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

Xavier Montagut

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

El **Grup d'Acció Política (GAP)** de la Xarxa de Consum Solidari es va crear per iniciativa d'alguns socis i sòcies que volien anar més enllà del consum de productes de comerç just i ecològics, i constituir un espai de reflexió amb l'objectiu de fer activitats d'incidència política en favor de la sobirania alimentària i per la denúncia raonada de l'actual model de producció d'aliments i les injustes relacions comercials que ofeguen als productors/res locals, tant del nord com del sud.

Els Papers del GAP és producte d'aquesta iniciativa.

Autoria: Xavier Montagut i Guix
Coordinació: Àrea d'Anàlisi de la Xarxa

Edició: Xarxa de Consum Solidari
Pça. Sant Agustí Vell, 15 – 08003 Barcelona

Barcelona. 2017

Aquesta publicació ha estat realitzada amb el suport de l'**Ajuntament de Barcelona – Programa Barcelona Solidària**. El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva dels autors i organitzacions editores, i no reflecteix necessàriament l'opinió d'aquesta institució.

INDEX

Introducció	5
La Renda Garantida Ciutadana	6
El Dret a l'Alimentació a les escoles	9
Compres públiques	11
La soberania alimentària com a nou model	15

Introducció ¹

Existeixen dubtes raonables que es pugui confiar en un horitzó de plena ocupació per a homes i dones, i encara menys que aquesta ocupació sigui digna íntegrament. En conseqüència no podem pensar que sigui l'ocupació, el treball assalariat, l'únic camí per l'accedir als drets socials i al benestar.

¹ Aquest article forma part del llibre “Stop a la malnutrición: Alternativas desde la Soberanía Alimentaria” que properament sortirà publicat a l'Editorial Icaria.

La Renda Garantida Ciutadana

La proposta de la Renda Garantida Ciutadana (RGC) permet de manera realista plantejar-se l'eradicació de la pobresa, i fer-ho de forma duradora ja que constituiria una garantia de no tornar a recaure en ella. La RGC no és una simple política de transferència d'ingressos. Els programes assistencials, focalitzats i condicionats, tenen impactes conjunturals positius sobre els ingressos de les famílies pobres, però

1) No cobreixen a tota la gent que necessita sortir de la situació de pobresa

2) No ho fan per la lentitud i complexitat burocràtica per demostrar si es compleix els barems del subsidi, especialment en situacions d'instabilitat pròpies de la pobresa

3) A això se suma la constant degradació per a la dignitat i l'autonomia de les persones que representa la necessitat de demostrar permanentment la seva situació de necessitat

4) Degradació d'una autonomia necessària per sortir de la situació d'exclusió social. Aquests programes generen situacions de "parany de la pobresa": no busquen que les persones superin el problema, sinó administrar-ho i tenir controlada a la població que ho pateix

La RGC, eradicant de forma duradora la pobresa, possibilita el seu èxit. No és una alternativa substitutiva del salari i no afebleix la defensa dels interessos de la classe treballadora, sinó que

apareix com un instrument que enforteix la posició de tota la força de treball tant en el mateix lloc d'ocupació com en la pròpia cerca d'ocupació. De la mateixa manera possibilitaria la reducció del risc a les persones que haguessin emprès projectes d'acte-ocupació. Per sort a Catalunya tenim un bon grup d'economistes (entre ells J. Arcarons, D. Raventós i L. Torrens) i una plataforma (la Xarxa Renda Bàsica) que han treballat a tots els aspectes de Renda Ciutadana Universal. A ells remeto al lector que vulgui aprofundir en aquest tema.

A Catalunya, i exigint una llei que desenvolupés l'article 24.3 del present Estatut de Catalunya quan afirma que:

"les famílies o persones en situació de pobresa tenen dret a accedir a una Renda Garantida Ciutadana que els garanteixi una vida digna" es va decidir presentar una Iniciativa Legislativa Popular (ILP) per una Renda Garantida Ciutadana (RGC).

la Comissió Promotora va redactar un projecte de llei que es va presentar en el Parlament de Catalunya després d'aconseguir 121.191 signatures, més del doble del que exigeix la normativa de la ILP. El Parlament va donar llum verda a la tramitació de la iniciativa, que ara està en mans d'una comissió que haurà d'aprovar un dictamen per sotmetre-ho a votació definitiva en el ple del Parlament. La quantia de la RGC seria de 7.967,7 euros anuals (el que el Parlament considera el mínim per a una vida digna a Espanya) i tindria caràcter

incondicional, perquè el dret a la vida també ho és. Tindria, a més, caràcter indefinit (fins que el perceptor sortís de la situació de pobresa) i complementari, de

manera que les pensions o els salaris inferiors a aquesta quantitat serien complementats fins a aconseguir l'import fixat.

RENDA GARANTIDA CIUTADANA

Iniciativa Legislativa Popular

Rescatem les persones!!!

Convé destacar en aquest punt que, a diferència de les Renda Mínima d'Inserció (RMI) que hem conegut, la RGC es percebria sense necessitat de contraprestacions vinculades a programes de (suposada) inserció sociolaboral. L'única condició perquè una persona percebi la RGC és que compti amb ingressos inferiors al llindar dels 664 euros. I això no és baladí, doncs suposa el reconeixement que la manca d'ingressos és incompatible amb el desenvolupament d'una vida digna i lliure, i constitueix la reivindicació que les institucions públiques han d'assegurar la percepció d'aquests ingressos per part de totes les persones legalment residents a Catalunya. D'aquí la necessitat de recolzar la ILP com una mesura

necessària per abordar la lluita contra la Pobresa.

No obstant això com han ressaltat David Casasas (2),

la RGC sigue siendo una política asistencial que sólo entra en acción una vez que podemos demostrar que cumplimos una condición: la de ser pobres. Y los subsidios condicionados a la pobreza traen de la mano importantes problemas “técnicos” que conviene no soslayar: requieren exámenes de recursos altamente costosos para la administración, estigmatizan a las personas receptoras y hunden a

2 David Casasas, *La ILP por una Renda Garantizada Ciudadana: motivos para firmar y para ir más allá* (Barcelona, Observatori DESC i Red Renta Básica. 2013)

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

amplias capas de la poblaci3n en la trampa de la pobreza: al ser condicionados, tales subsidios pueden desincentivar la realizaci3n de trabajo remunerado, pues ello implicar3a la p3rdida de la dotaci3n –en cambio, con una Renta B3sica plenamente incondicional, el subsidio no constituye un techo, sino un suelo a partir del cual se pueden acumular otras fuentes de renta–.

Per3 cal anar m3s enll3 del que un subsidi condicionat com la RGC ofereix. Quan la pol3tica p3blica

adquireix un format condicional, com en el cas de la RGC, iniciem les nostres relacions amb els altres en condicions de desposesi3n material, amb el que en cap cas podem plantejar-nos sortejar el status quo vigent: senzillament, ens veiem obligats a viure en ell i, en cas de sortir especialment mal parats d'aquesta interacci3 ineluctable (per exemple, amb els hostils mercats de treball actuals), ens veiem assistits ex-post per les cures paliatives que administren les ag3ncies p3bliques.

En canvi, amb pol3tiques universals i incondicionals com la Renda B3sica (i no nom3s: podr3em citar tamb3 un ampli paquet de mesures en esp3cie totalment complementari a la Renda B3sica), la situaci3 3s diametralment oposada. En aquest cas, les instituci3ns p3bliques s'encarreguen d'atorgar-nos ex-davant un conjunt de recursos que garanteixin una exist3ncia digna i que, d'aquesta manera s'oposin a la

din3mica desposeedora del capitalisme. A partir d'aqu3, gaudim d'un acrescut poder de negociaci3 (en l'esfera productiva, en la reproductiva, etc.) que ens habilita per sortejar i encara subvertir el status quo en q3esti3, i per construir camins productius i vitals. D'aqu3 el potencial emancipador d'una Renda B3sica plenament incondicional. I per aquest motiu comenci a ser un lloc com3 entre

els moviments socials i polítics actuals el referir-se a ella com a peça clau, encara que no única, per

a la democratització de la vida econòmica i social tota?

El Dret a l'Alimentació a les escoles

Com hem vist, a Catalunya i el conjunt de l'Estat Espanyol hi ha una llacuna pel que fa al Dret a l'Alimentació. Es fa imprescindible en primer lloc el desenvolupament legislatiu de dita drete d'acord amb les obligacions internacionals assumides per l'Estat. Perquè el citat desenvolupament legislatiu no quedi en paper mullat ha d'anar acompanyat del desenvolupament de polítiques encaminada a fer efectiu el Dret a l'Alimentació. Desenvolupament que inclou el que es contempli, també, com a part d'altres drets.

El 7 de Julio del 2015 els promotors de la Iniciativa Legislativa Popular "Per un nou sistema educatiu a Catalunya" van presentar 94.321 signatures al Parlament de Catalunya. En aquesta ILP, al punt 3 de l'article 2 es diu:

Tots els ensenyaments públics, des de la guarderia fins a la universitat, han de ser gratuïtes i ningú podrà ser privat del dret a l'educació. Hi haurà necessàriament una oferta suficient de places públiques. És necessari que la gratuïtat sigui real i cobreixi les necessitats de l'alumnat d'aquesta xarxa pública pel que fa a les matrícules, el material escolar, els menjadors, les estades en altres països, el transport... En cap cas s'han d'acceptar aportacions d'empreses privades.

L'aprovació del citat article significaria el reconeixement del Dret a l'Alimentació com a part del Dret a l'Educació. En tant no

s'arriben a les solucions estructurals, com les propostes per la ILP, un sistema de beques suficient podria, almenys, garantir que, a diferència del que avui existeix, el menjar escolar sigui gratuïta per als alumnes de l'ensenyament obligatori les famílies del qual no puguin pagar-la.

En aquest sentit al juny del 2015 es va constituir la plataforma Drets de la Infància en l'Àmbit de l'Educació (DIAE). En DIAE participen entitats com la FAPAC (Federación d'associacions de pares i mares d'alumnes), els sindicats d'ensenyament, algunes organitzacions de la Plataforma d'Afectats per les Hipoteques i un conjunt d'entitats que treballen aliades entorn de la Sobirania Alimentària, la ASAC. El primer objectiu de la DIAE és negociar amb els recentment constituïts ajuntaments, que si ben no són els responsables de les beques menjador acostumen a ampliar l'ofert per la Generalitat de Catalunya.

Les primeres exigències de la plataforma són:

- 1) Aplicar el índex AROPE en els criteris per a l'obtenció dels beques de menjador; 2) Que les beques siguin del 100% del menjar

Per situar la importància d'aquestes dues reivindicacions cal tenir en compte que

Per a la definició dels límits per accedir a les beques menjador

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

s'utilitza l'Índex de Renda de Suficiència (IRSC) en la definició dels llindars per accedir a les beques menjador. L'índex IRSC és un factor creat per la Generalitat de Catalunya l'any 2006 que està per sota de l'indicador estàndard europeu per al càlcul del risc de pobresa i exclusió, l'indicador AROPE. AROPE és utilitzat pels organismes estadístics com el mateix Indecat. Per exemple, el llindar de risc de pobresa i exclusió segons AROPE és de 19.787,5 per una família de 2 adults i 2 nens (Idescat). En canvi, aplicant l'índex IRSC per la mateixa família, per obtenir una beca del 50% del menjar el llindar és de € 10,967.73 de renda, i per obtenir el 100%, de € 7,780.64 (Bases de la convocatòria curso 2014-15). En el primer cas, per una beca del 50%, s'ha d'acreditar ingressos inferiors al 57% de AROPE i en el segon, pel 100% del menjar, no més del 26% de AROPE. 2. El fet que per a l'atorgament el 100% del preu del menjar el llindar de la renda estigui tant per sota de l'índex IRSC aplicat, com hem vist en el punt anterior, fa que la gran majoria de beques siguin només del 50%. Aquest fet dificulta a moltes famílies el pagament complet dels menjars i condiciona les altres despeses familiars. A l'escola Fort Pienc de Barcelona, de les 65 beques concedides només 3 van ser del 100% (el 4,4%). El Bages, només el 2% van ser del 100% i en molts casos aquest fet fa que l'import de la beca s'esgoti a meitat de curs i es quedin sense resta.³

Aplicar el índex europeu AROPE en lloc de l'actual IRSC suposaria afegir 185.636 beques més a les actuals 69.000 beques (xifres del curs 2014-2015). Aquesta nova xifra de beques significaria en el major dels casos una despesa de 269 milions d'Euros. Per situar aquesta xifra cal tenir en compte que suposa un 0,135 % del PIB català.

Si percentatge del PIB que l'Estat Espanyol dedica a educació pel que fa al seu entorn és baix, encara els més en el cas de Catalunya (veure taula). Fins i tot incloent aquests milions, Catalunya encara estaria mig punt per sota de la mitjana espanyola, 0.85 punts per sota de la mitjana de la zona euro, i 0.94 per sota de la UE.

Perquè el Dret a l'Alimentació com a part del Dret a l'Educació abasti a tota la població en edat escolar, més enllà de la primària, caldria abordar altres dos temes. Primer, l'efecte que ha tingut la compactació de la jornada en molts instituts d'ensenyament secundari, suprimint els menjadors escolars i amb això la possibilitat d'atendre als alumnes que ho requereixin amb les corresponents beques-menjador. Per això la citada plataforma reclama "obrir els menjadors escolars als centres de

3 Miquel Gené *La manca de beques menjador es cronifica*. (Barcelona, Diari de l'educació, 2015) <http://diarieducacio.cat/la-manca-de-beques-menjador-es-cronifica/>

secundària i donar les beques menjador als alumnes d'aquests centres que ho necessitin”.

En segon lloc caldria abordar la educació infantil de 0 a 3 anys com a part del sistema educatiu. Aquesta aquesta reconeguda ja en la LOGSE (1990). No obstant això els ajuntaments i comunitats autònomes proporcionen una oferta d'educació infantil que no aconsegueix la demanda. De les escasses escoles d'educació infantil que compleixen certs estàndards de qualitat, moltes tenen horaris insuficients i/o resulten inassequibles per a la majoria. Les famílies es veuen obligades a recórrer a guarderies no reconegudes, a arranjaments informals, a escoles distanciades del seu domicili, a la sobreexplotació de les àvies i avis, i una minoria, a l'ocupació precària de les empleades de llar.

La solució es muy simple: basta declarar la universalización del Derecho a la Educación Infantil desde los 0 años para todas las criaturas, y establecer un calendario de implantación progresiva. Además la educación infantil debe incluirse en el sistema educativo. Así se asegurará la educación de calidad y en pie de igualdad desde un inicio, sin distinción de clase, sexo

ni otra circunstancia. La mayor asignatura pendiente de nuestro sistema educativo es la extensión efectiva del derecho a los primeros años de vida.⁴

Un sistema d'ensenyament publico, podria garantir una alimentació saludable suficient i adequada en aquesta fase fonamental de desenvolupament de la infància.

Referent a la qualitat alimentària cal destacar que la congelacion del preu maximo a pagar per les famílies en 6,20 euros empeny a una precarizació del treball dels monitors i a un minvament en la qualitat del menjar. Si es vol evitar aquesta degradació sense pujar el cost per a les famílies, l'administració ha d'assumir part dels costos. Per ultimo, la millor forma de garantir que no siguin els criteris econòmics els que determinin les contractació, sinó la qualitat alimentària i els criteris pedagogicos, és mantenir i ampliar la capacitat de gestió i control de la comunitat educativa. Ai que deixar la contractació en mans dels AMPAs, en oposició a la dinamica actual del Departament d'Ensenyament de Catalunya.

Compres públiques

Precisament la qualitat és un problema en tots aquells serveis públics que, més allà de l'ensenyament, inclouen l'alimentació. No obstant això altres criteris mercantils s'estan imposant. I és que avui l'alimentació en els serveis públics és un potent nínxol de negoci.

4 Pazos y Medialdea, *Por una nueva política de los cuidados* www.sinpermiso.info

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

Encara que no existeixen dades oficials desglossades de la compra pública alimentària en l'Estat Espanyol i les diferents administracions que ho integren, l'organització Veterinaris sense Fronteres - Justícia Alimentària Global, en el seu estudi Compra pública en los sistemas alimentarios locales, conclou

Podemos considerar que las administraciones públicas

destinan entre 2.000– 3.000 millones de euros a las compras alimentarias. Para ello, se ha supuesto que se destina en el Estado español el mismo porcentaje de la compra pública a la alimentación que en el Reino Unido. El amplio abanico expuesto es debido a los cálculos aproximativos tanto en el sector de la educación como, especialmente, en el de los sistemas de salud públicos.

Sector	Millones de Euros en compra alimentaria
Educación Básica	1780
Educación superior	400
Sistema hospitalario	775
Fuerzas Armadas	127
Sistema poenitenciario	45

Vista la importancia económica que tiene la restauración colectiva, el número de comidas servidas a través de catering aumentó en el Estado español desde las 376 millones al año en 2006 hasta las 427 millones de 2011, era de espera que fuese un sector apetitoso para el gran negocio.

Como en el resto de sectores de la alimentación el sector de la restauración colectiva y social ha experimentado un rápido proceso de concentración empresarial

Actualmente un muy reducido número de empresas controlan el sector:

Empresa	Cuota de mercado
Grupo Serunión	10,68%
EurestCompass	10,32%
Sodexo	5,97%
Grupo Cantoblanco	4,76%
LauzoLagun	4,58%

Newrest	4,52%
Aramark	3,10%
ISS	2,90%
C. Intern. Wagons	2,58%

Davant d'aquesta apropiació del sector de la restauració col·lectiva per la grans multinacionals ligades al sistema agroindutrial, molts sectors estan reivindicant els principis de la sobirania alimentària per a aquesta compra pública. Així en la citada plataforma Drets de la Infància en l'Àmbit de l'Educació (D.I.A.I.) es reivindicava “ Condicionar els serveis de menjador a criteris de proximitat, petita empresa i fomentant el cooperativisme i els productes ecològics.

La defensa d'aquests criteris té motivacions de salut, ecològiques i socials. Respecte de la salut que els productes ecològics siguin més saludables es deu tant al que no tenen com al que no tenen:

- Els aliments ecològics no contenen additius de síntesis que poden provocar problemes en la salut tals com a insuficiències cardíaques, osteoporosis, migranyes i hiperactivitat.

- No tenen cap dels centenars de pesticides químics que són utilitzats habitualment en l'agricultura convencional, la qual cosa provoca que restes de residus de pesticides apareguin en els aliments procedents d'aquesta agricultura que ingerim diàriament. Diferents estudis toxicològics realitzats demostren la relació existent entre els pesticides i certes patologies com el càncer, les al·lèrgies i l'asma.
- No tenen restes de antibioticos, ja que eviten l'administració als animals d'antibiòtics, tranquilizantes o hormones.
- En l'agricultura ecològica no s'autoritzen els organismes genèticament modificats (OGM).

Com pel que tenen

- Són més nutritius ja que contenen uns nivells més alts de vitamines (especialment la C), minerals essencials (calci, magnesi, ferro, crom...), antioxidants (que ajuden a prevenir determinades malalties com el càncer), hidrats de carboni i proteïnes, en conrear els aliments en sòls equilibrats per fertilitzants naturals,
- Al no contenir substàncies

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

artificials, els aliments procedents de l'agricultura ecològica són assimilats correctament per l'organisme sense alterar les funcions metabòliques.

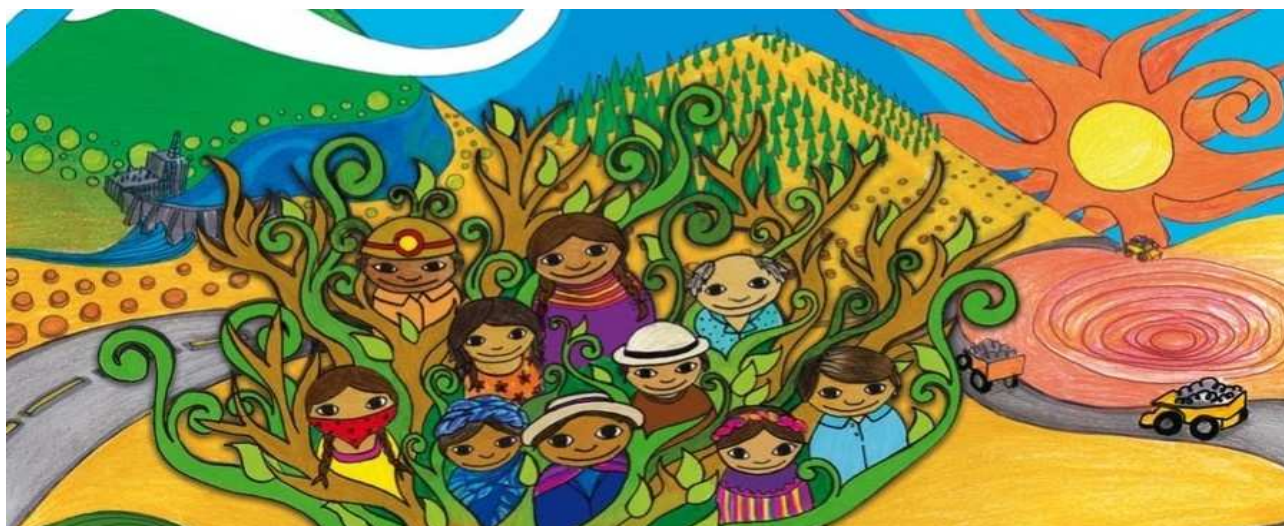
En el referit a la proximitat, si ben tots els factors que afecten a la qualitat nutricional (tipus i varietat de l'aliment, mètode de producció, maneig post-collita, emmagatzematge, elaboració i condicionament) són igualment aplicables a productes agrícoles que són produïts local o globalment, val la pena optar per fonts locals per satisfer les necessitats alimentoses. Aquests aliments tenen major potència per mantenir el seu punt òptim de nutrients. En relació amb la salut, no hem d'oblidar que, en contra del que de vegades puguem pensar, com més complexa i llarga és la cadena alimentària, com més s'allunya de nosaltres, major és el risc. Aquest fet és admès per les mateixes normatives sanitàries europees, que permeten més flexibilitat als mercats locals justament pel seu menor risc respecte als seus col·legues globals.

Pel que fa al medi ambient. La producció d'aliments ecològics, en respectar els cicles de la naturalesa

i els seus elements, té en la seva mateixa definició efectes beneficiosos per al medi ambient. Alguns dels beneficis ambientals dels sistemes alimentaris locals són la reducció de l'emissió de gasos d'efecte hivernacle (recordem que el sistema alimentari globalitzat representa gairebé la meitat de les emissions), una menor demanda energètica (específicament d'energia fòssil: la base del sistema alimentari globalitzat és el petroli necessari per produir fertilitzants i plaguicides, i per activar la mecanització, transport i envasament), una menor contaminació (la principal indústria contaminant a escala europea és l'alimentària), i el fre a l'alarmant pèrdua de biodiversitat agrícola i d'espais agroambientals, entre uns altres.

Els beneficis socioeconòmics d'aquests criteris són especialment importants per combatre la pobresa, generar ocupació de qualitat i distribuir la riquesa de forma més equitativa.

Darrere d'uns o altres criteris hi ha una visió de què es produeix i de com es produeix, es distribueix i consumeix. És a dir del model econòmic-productiu.

La soberania alimentària com a nou model

És indubtable que el model econòmic-productiu dominant genera cada vegada més pobresa i desigualtat, i és insostenible. Transformar-ho es converteix en una necessitat urgent. Dins d'aquesta transformació global del model econòmic-productiu, la Sobirania Alimentària, és, en el terreny de l'alimentació, un nou paradigma.

Entre els efectes que l'aplicació dels principis que defensa la Sobirania Alimentària tindria en el terreny econòmic, tres són els que ens interessa ressaltar ara, i que fan referència a la lluita contra la pobresa: la capacitat per generar ocupació de qualitat, l'enfortiment de les economies locals, i les sortides que ofereix a un sector agrari en crisi des de fa anys i abandonat a l'enorme poder que ostenta la indústria i la distribució en la cadena agroalimentària dominant.

a) L'efecte en l'ocupació,...

En un estudi realitzat per COAG i CCOO es calculava que si els 3.275 millones d'euros gastats en alimentació a la Província de Màlaga anessin produïts localment es crearien 11.430 llocs de treball directes, més l'indirectes 5. Que significaria, a nivell d'ocupació, produir localment la nostra alimentació? Algunes dades: a Catalunya, segons el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, el consum en alimentació és d'11.600 milions d'euros (més del triple que Màlaga). En l'estat espanyol, segons dades d'Amics de la Terra, consumim 5.435 milers de tones de llegums i hortalisses de les quals importem 2.260; és a dir, aproximadament un 42%.

El citat estudi referit a la província de Màlaga, com confessen els seus autors, està elaborat a partir de models productius convencionals. Però si es fes amb pràctiques agroecològiques i sistemes de comercialització de canals curts, el nombre de persones incorporades a l'agricultura es multiplicaria aproximadament per deu. I és que diversos estudis avalen la major ocupació de mà d'obra que requereixen els cultius tradicionals.

Miguel Angel Altieri va sistematitzar diferents estudis en la següent taula:

5 Revista "Soberania Alimentaria, biodiversidad y culturas". Núm. 11

Requeriments de mà d'obra en agricultura ecològica i agricultura química convencional (hores/hectàrees)

Agricultura ecològica	Producte	Agricultura convencional
7,4 – 8,2	Maíz y soja	6,4 – 7,9
4,7 – 14,0	Cereales	1,5 – 3,2
13,1 – 21,0	Trigo	8,9

En el 2006, l'organització Soil Association del Regne Unit va realitzar una enquesta en la qual va concloure que l'agricultura ecològica crea un 32% més llocs de treball que la que generen les explotacions convencionals.

b) ... en la economia local

Les valoracions d'un estudi finançat per la Unió Europea indiquen que les cadenes curtes de comercialització són les formes més importants i més beneficioses per al desenvolupament local : generen més ocupació que qualsevol altra activitat, més ingressos que la majoria i més valor afegit net monetari. Vegem algunes dades:

- L'increment del valor afegit en euros oscil·la entre el 6,4 % i l'1 % del total. Per a l'Estat Espanyol aquest increment és de l'1,5 %, que suposen 262 milions d'euros. L'increment de l'ocupació seria de 24.276 unitats de treball agrícola (UTA).
- Efecte multiplicador. L'estudi indica que per cada dòlar gastat en un mercat local alimentari, 0,58 es generen de forma indirecta (multiplicador d'1,58). Estudis similars

realitzats ens donen multiplicadors equivalents, que es mouen entre l'1,41 i l'1,71. De tota manera, cal considerar que a mesura que aquests sistemes creixen és possible que altres ocupacions derivades del sistema alimentari industrial decaiguin. A l'hora de fer aquest tipus d'anàlisi s'han d'incorporar tant les summes com les restes.

Un dels majors estudis comparatius ho va realitzar la New Economics Foundation (NEF) a Anglaterra. L'estudi conclou que un sistema basat en mercats municipals i circuits alimentaris curts genera el doble de llocs de treball que un altre basat en supermercats, sent diferents no solament en nombre, sinó també en el tipus de treball, i sobretot en les característiques de resistència i resiliència. En aquest mateix estudi apareix el fenomen dels negocis associats. Cada compra en un súper o en una tenda local activa mecanismes diferents, connexions que o bé traven o bé potencien l'economia local. Un altre estudi ens diu que per cada 10 lliures gastades en un esquema de circuit curt, es generen 25 per a

l'economia local, i solament 14 si es destinen a l'esquema supermercat.

Prenent alguns d'aquestes dades podem fer un exercici comparatiu. En l'Estat ·spanol ens gastem uns 4.000 € per llar en aliments i gairebé 1.500 per càpita. El 72% d'aquestes compres les fem en el súper, i solament un 18,9 % en

tendes tradicionals. Si apliquem alguns dels factors de conversió abans citats trobem que:

- Efecte multiplicador: el total de compres efectuades en les tendes tradicionals generen de forma indirecta 7.400 milions d'euros (440 per llar i 162 per persona)

- Les compres que fem en les tendes tradicionals generen per a l'economia local gairebé 32.000 milions d'euros. Si aquestes mateixes compres les haguéssim fet en súper, hauríem generat per a l'economia local solament 17.888 milions d'euros, 14.000 milions menys. Si mirem no la despesa total, sinó per llar, cadascun d'ells hagués generat 840 € menys

a l'any per a l'economia local i cadascun de nosaltres 305 €. Comprar en un lloc o un altre impacta directament en l'empresa en qüestió i, a més, en tota la zona i economia on habitem.

- Podem fer el mateix exercici al revés. Si tots els diners que ens gastem en els súper ho destinéssim a tendes tradicionals generariem 53.000 milions d'euros extres

Alternatives en favor del Dret a l'Alimentació

per a l'economia local. Cada llar generaria més de 3.000 € i cadascuna de nosaltres 1.160 € extres.

- Si les llars de la ciutat de Barcelona decidissin comprar tots els seus aliments en tendes tradicionals la ciutat, generarien una mica més de 2.000 milions d'euros per a l'economia local.
- El comerç local també té beneficis per a les administracions locals des del punt de vista contributiu i financer. El fet que existeixi un ric entramat empresarial local, actiu i dinàmic, genera beneficis directes per a les finances locals.

c) ... i en el manteniment de les explotacions agrícoles

Per al sector agrari familiar, la

venda de proximitat apareix com una alternativa a les cadenes alimentàries pilotades per un petit grup de corporacions que dia després de dia acumulen major poder.

Els mercats locals són eines que faciliten que les finques agràries siguin econòmicament rendibles i capaces de dotar d'un nivell de vida adequat als treballadors i les seves famílies. De fet la Soberania Alimentària neix dels moviments camperols com a forma de defensar les seves explotacions agrícoles familiars. Però sobretot, hi ha testimoniatges pràctics de milions de camperols a tot el món que han fet de la Sobirania Alimentària la seva estratègia per mantenir el seu treball agrari d'una forma digna.

Que millor prova de l'eficàcia de l'estratègia de Sobirania Alimentària?

La **Xarxa de Consum Solidari** és una associació que des de l'any 1996 treballa en l'àmbit del comerç just i el consum responsable. La *Xarxa* té una visió integral del comerç just que engloba tot el cicle d'un producte (des de la seva producció fins a la seva comercialització) i que defensa els principis propugnats per la sobirania alimentària.

Barcelona. 2017

www.xarxaconsum.org

Existeixen dubtes raonables que es pugui confiar en un horitzó de plena ocupació per a homes i dones, i encara menys que aquesta ocupació sigui digna íntegrament.

En conseqüència no podem pensar que sigui l'ocupació, el treball assalariat, l'únic camí per l'accedir als drets socials i al benestar.

Amb el suport de:

**Ajuntament
de Barcelona**